

	17. www.ilo.com 18. www.iom.com 19. www.fms.gov.ru 20. www.migration.uz 21. www.demoscopeweekly.ru 22. www.mirpal.com
7.	Fan dasturi Oliy va o'rta maxsus, kasb-hunar ta'limi yo'nalishlari bo'yicha O'quv-uslubiy birlashmalar faoliyatini Muvofiqlashtiruvchi Kengashning 2020 yil "29" 08 dagi 4 -sonli bayonnomasi bilan ma'qullangan. O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligining 2020 yil "29" 08 dagi 452-sonli bayonnomasi bilan ma'qullangan fan dasturlarini tayanch oliy ta'lim muassasasi tomonidan tasdiqlashga rozilik berilgan.
8.	Fan/modul uchun ma'sullar: Qodirova Z.A. -Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti "Tashqi iqtisodiy faoliyat va turizm" kafedrasini mudiri, PhD
9.	Taqrizchilar: Abdullayev R.V. - O'zXIA, "Islom iqtisodiyoti va moliyasi, ziyorat turizmi" kafedrasini professori, iqtisod fanlari doktori. Sharifxo'jayev Sh.O. - JIDU, "Xalqaro iqtisodiyot" kafedrasini mudiri, iqtisod fanlari doktori.

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI

TOSHKENT DAVLAT SHARQSHUNOSLIK UNIVERSITETI

Ro'yxatga olindi: № MD - 5A231102
2020 yil "29" 08

XALQARO MEHNAT BOZORI VA MIGRATSIYA

FAN DASTURI

Bilim sohasi:	200000	Ijtimoiy soha, iqtisod va huquq
Ta'lim sohasi:	230000	Iqtisod
Mutaxassislik:	5A231102	Tashqi iqtisodiy faoliyat (tashqi savdo faoliyati)

Toshkent-2020

	• taqdimotlarni qilish; • individual loyihalar; • jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.
5.	VIII. Kreditlarni olish uchun talablar: Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishni topshirishi lozim.
6.	Asosiy adabiyotlar 1. З.А.Қодирова. Глобаллашув шароитида Ўзбекистоннинг халқаро меҳнат бозорига интеграциялашуви. Монография. Т.2016. 2. С.В.Рязанцев, М.Ф.Ткаченко. Мировой рынок труда и международная миграция. М.2010 3. Labor migration in Asia: building effective institutions. ILO.UK.2016.-92p. 4. А.А. Гребенюк. Международная трудовая миграция и экономическое развитие: последствия, система показателей и Российские реалии. М. 2019.-310 с. Qo'shimcha adabiyotlar 5. Mirziyoyev Sh.M. Erkin va farovon, demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. – T.: "O'zbekiston", 2016.- 56 b. 6. Mirziyoyev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash – yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. - T.: "O'zbekiston", 2017. - 48b. 7. Mirziyoyev Sh.M. Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik – har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak. – T.: "O'zbekiston", 2017. 8. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan quramiz. – T.: "O'zbekiston", 2017. - 488 b. 9. С.Н.Кононенко, М.К.Мукимова. Миграционные процессы в странах зарубежного Востока. Т.2011. 10. Д.В.Расулова. Ищущие кучи миграцияси ривожланишининг назарий асослари. Т.2010. 11. International Migration Outlook 2019. OECD 2019. 12. World migration report 2020. IOM UN Migration. 2020.-498p. 13. Cedric Audebert. Mohamed Kamel Dorai. Migration in a Globalised World. Amsterdam University Press, 2010. Axborot manbaalari 14. www.esa.org. 15. www.globalmigrationgroup.org 16. www.worldbank.com

	16.Sharqiy Osiyo mamlakatlarida xalqaro migratsiya jarayonlari. 17.XMTning xalqaro mehnat migratsiyasini tartibga solishdagi ro'li. 18.BAA-Yaqin Sharqning yirik mehnat resurslari importyori. Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan referatlar tayyorlash va uni taqdimot qilish tavsiya etiladi.
	VI. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar) Fanni o'zlashtirish natijasida talaba: - Xalqaro va mintaqaviy mehnat bozori tushunchasining mohiyati, unga doir nazariy qarashlar hamda mazkur bozorlarning shakllanishi va rivojlanishi bilan bog'liq jarayonlar, xalqaro mehnat migratsiyasining omillari va vazifalari to'g'risida hamda xalqaro mehnat migratsiyasi va noqonuniy migratsiyaning mamlakatlar uchun oqibatlari, xalqaro mehnat migratsiyasi jarayonlarini mamlakat, mintaqaviy va xalqaro miqyosda tartibga solishning turlari va shakllari, dunyodagi yirik ishchi kuchi importyorlari va eksportyorlari mamlakatlarida migratsiya jarayonlarining shakllanishi va rivojlanishi hamda asosiy immigrantlar oqimi <i>haqida tasavvur va bilimga ega bo'lishi</i>; - Xalqaro va mintaqaviy mehnat bozorlarida yuz berayotgan zamonaviy tendensiyalarni, xalqaro mehnat migratsiyasining ishchi kuchi importyorlari va eksportyorlari uchun ijobiy va salbiy oqibatlarini, "aqliy salohiyat oqimining yutuqlari va kamchiliklarini ajratish va tahlil qilish hamda mazkur muammoni bartaraf etish bo'yicha o'z takliflarini ishlab chiqish, noqonuniy migratsiya jarayonlarini oldini olish borasida olib borilayotgan chora-tadbirlar va siyosatni tahlil qilish va baholash <i>ko'nikmalarga ega bo'lishi</i>; - Xalqaro mehnat migratsiyasi jarayonlarini tartibga solishning oqibatlarini aniqlash, XMT konvensiyalarining mehnat migrantlarining huquqlarini himoya qilishdagi samarasini mamlakatlar tajribasi misolida aniqlash va tahlil qilish, resipient mamlakatlarda immigratsiya jarayonlarini tartibga solinishi, asosiy immigrantlar oqimi bilan bog'liq jarayonlarni tahlil qilish va uning oqibatlarini aniqlash <i>malakalariga ega bo'lishi kerak</i>.
4.	VII. Ta'lim texnologiyalari va metodlari: - ma'ruzalar; - interfaol keys-stadilar; - seminarlar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar); - guruhlarda ishlash;

Fan/modul kodi 5AXMB222		O'quv yili 2020-2021	Semestr 2	ECTS - Kreditlar 2	
Fan/modul turi Majburiy		Ta'lim turi O'zbek/rus		Haftadagi dars soatlari 2	
1.	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)		Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
	Xalqaro mehnat bozori va migratsiya	30		30	60
2.	I. Fanning mazmuni Fanni o'qitishdan maqsad – magistrantlarga xalqaro mehnat bozorining shakllanishi, rivojlanishi, uning amal qilish funksiyalari va mexanizmlari hamda unda xalqaro migratsiya jarayonlarining o'rni bilan bog'liq nazariy bilimlar berish hamda xalqaro mehnat migratsiyasi jarayonlarini bevosita mamlakatlar va aniq misollar bilan sharhlash orqali amaliy va uslubiy ko'nikmalarini shakllantirishdan iborat. Fanning vazifasi – nazariy va amaliy materiallarga tayangan holda xalqaro mehnat bozorining faoliyat ko'rsatish qonuniyatlarini ochish berish, xalqaro mehnat migratsiyasining dinamikasi va uning tendensiyalari o'rtasidagi bog'liqlikni ko'rsata olish, mehnat migrantlarini qabul qiluvchi va yetkazib beruvchi markazlarning rivojlanishi va mehnat migratsiyasining mamlakat iqtisodiyotidagi o'rni va ahamiyatini ochib berishdan iborat. II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari) II.1. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi: 1-mavzu. Xalqaro mehnat bozorining shakllanishi va rivojlanishi. Xalqaro mehnat bozori to'g'risidagi nazariy qarashlar.Xalqaro mehnat bozori- jahon mehnat bozorining muhim bo'lagi sifatida.Globallashuv sharoitida xalqaro mehnat bozorining shakllanishi va rivojlanishi. Xalqaro mehnat bozoridagi zamonaviy tendensiyalar. Xalqaro mehnat bozori shakllanishiga ta'sir etuvchi omillar. Xalqaro mehnat bozorining shakllanishida xalqaro migratsiya jarayonlari. Xalqaro mehnat migratsiyasining oqibatlar. 2-mavzu. Mintaqaviy mehnat bozori xalqaro mehnat bozorining bir qismi sifatida. Regionalashuv sharoitida mintaqaviy mehnat bozorining shakllanishi va rivojlanishi. Yevropa Ittifoqi mintaqaviy mehnat bozori. NAFTA mintaqaviy				

mehnat bozori. Osiyo mintaqaviy mehnat bozori va uning tarkibiy qismlari. MDH mintaqaviy mehnat bozori.

3-mavzu. Xalqaro mehnat migratsiyasi jarayonlarining tartibga solinishi va noqonuniy migratsiya.

Mehnat migratsiyasini tartibga solish usullari va turlari. Emigratsiyani tartibga solish. Immigratsiyani tartibga solish. Reemigratsiyani tartibga solish. Xalqaro migratsiya jarayonlarini tartibga solishda xalqaro tashkilotlarning o'rni. Xalqaro migratsiya jarayonlarini tartibga solishda XMT va BMT konvensiyalarining o'rni. Noqonuniy migratsiyani keltirib chiqaruvchi omillar. Noqonuniy migratsiyaga qarshi kurashish chora-tadbirlari.

4-mavzu. Dunyodagi yirik ishchi kuchi retsipiyentlari.

G'arbiy Yevropa mintaqasi mamlakatlari ishchi kuchi retsipiyenti. Avstraliyada immigratsiya jarayonlari. Rossiya Federatsiyasi-zamonaviy retsipiyent markaz. AQSHda migratsiya jarayonlarining shakllanishi va rivojlanishi. AQSHda immigratsiya jarayonlarini tartibga solinishi. AQSH-yirik retsipient markaz sifatida. AQSH "aqliy salohiyat"ni jalb qiluvchi yetakchi mamlakat. Fors ko'rfazi mintaqasi mamlakatlari ishchi kuchi retsipiyenti sifatida

5-mavzu. Dunyodagi yirik ishchi kuchi donorlari.

Lotin Amerikasi mamlakatlarida emigratsiya jarayonlari. Hindiston yirik ishchi kuchi donori sifatida. Filippin-yirik ishchi kuchi eksportyori sifatida. Misr Arab Respublikasi emigratsiya jarayonlari. Marokash Qirolligidagi ishchi kuchi migratsiyasi rivojlanishining o'ziga xos xususiyatlari.

6-mavzu. Osiyo mintaqasi mamlakatlarining xalqaro mehnat bozoriga integratsiyalashuvining o'ziga xos xususiyatlari.

Yaponiya mehnat bozorining zamonaviy holati, uning tarkibiy tuzilishi va rivojlanish omillari. Koreya Respublikasining xalqaro mehnat bozoridagi ishtirokining o'ziga xos xususiyatlari. Xitoy Xalq Respublikasining migratsiya siyosati. Turkiya Respublikasining ishchi kuchi importyoriga aylanishi.

7-mavzu. Markaziy Osiyo mintaqasi mamlakatlarining xalqaro mehnat migratsiyasi jarayonlaridagi ishtiroki.

Markaziy Osiyo mintaqasi mehnat migratsiyasi jarayonlari yuzaga kelishining ishchi va tashqi omillari. Qozog'iston mintaqadagi ishchi yirik ishchi kuchi retsipienti sifatida. Tojikiston va Qirg'izistonda ishchi kuchi emigratsiyasi rivojlanishining o'ziga xos xususiyatlari. O'zbekistonda tashqi mehnat migratsiya jarayonlarining shakllanishi va rivojlanishi. O'zbekistonning mehnat migratsiyasi sohasidagi hamkorlik yo'nalishlari.

III. Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Xalqaro mehnat bozorida zamonaviy tendensiyalar.
2. MDH mintaqaviy mehnat bozori rivojlanishining o'ziga xos xususiyatlari.
3. Ishchi kuchini yetkazib beruchi mamlakatlarda noqonuniy migratsiyaga qarshi kurash.
4. Rossiya Federatsiyasi-zamonaviy retsipiyent markaz sifatida.
5. Hindistonda outsorsing xizmatlari-emigratsiya jarayolarini yumshatuvchi omil sifatida
6. Osiyo mintaqasidagi eksportyor mamlakatlar iqtisodiyatida mehnat migratsiyasi jarayonlarining rivojlanishi.
7. Singapur va Malayziyada immigratsiya jarayonlari.
8. O'zbekistonda mehnat migratsiyasi jarayonlarining xuquqiy asoslari

Amaliy mashg'ulotlar multimedia qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada bir akadem guruha bir o'qituvchi tomonidan o'tkazilishi lozim. Mashg'ulotlar faol va interaktiv usullar yordamida o'tilishi, mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalar qo'llanilishi maqsadga muvofiq.

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. Xalqaro mehnat bozori rivojlanishining o'ziga xos xususiyatlari.
2. Fors ko'rfazi mintaqasi xalqaro mehnat migratsiyasi markazi sifatida.
3. MDH mintaqaviy mehnat bozori.
4. Fors ko'rfazi mintaqasidagi mehnat migratsiyasi jarayonlari.
5. Yaponiya mehnat bozori rivojlanishining o'ziga xos xususiyatlari.
6. Koreya Respublikasining xalqaro mehnat bozoridagi ishtiroki.
7. Malayziyada mehnat migratsiyasi.
8. Qozog'iston Markaziy Osiyodagi yirik ishchi kuchi eksporteri sifatida.
9. Xitoyning xalqaro mehnat bozoridagi o'rni va roli.
10. "Saudlashtirish" siyosati.
11. Malayziyada tashqi mehnat migratsiya jarayonlarining rivojlanishi.
12. NAFTA- mintaqaviy mehnat bozori sifatida.
13. O'zbekistonning Koreya Respublikasi bilan migratsiya sohasidagi hamkorligi.
14. Misr Arab Respublikasida tashqi mehnat migratsiyasi jarayonlarining tartibga solinishi.
15. Germaniya- Garbiy Yevropadagi yirik retsipiyent sifatida.